

Esengul İbrayev

(1934 - 2005)

Mizahçı şair Esengul İbrayev, 1934 yılında Tyan-Şan ilçesi, Çet-Nura köyünde, kolhozcu ailesinde doğdu. 1952 yılında Narın şehrindeki Pedagoji Yüksekokulu'na kayıt oldu ve buradan başarıyla mezun oldu. 1956-1961 yılları arasında Kırgız Devlet Üniversitesi Filoloji Fakültesi Gazetecilik Bölümünde okudu. Burayı bitirdikten sonra "Çalkan" adlı siyaset ve mizah dergisinde hemen uzman ve şube başkanı olarak çalıştı. 1954 yılından itibaren eserler yazmaya başladı. Bu tarihten sonra çeşitli süreli yayınlarda şiirleri, fabl ve mizahî şiirleri sürekli olarak yayınlanmaktaydı. İlk şiir kitabı "Böbögüm" (Bebeğim) adıyla 1964 yılında çıktı.

ESERLERİ:

Böbögüm (Bebeğim), "Mektep" Yayınevi, Frunze 1964, 24 s.,

Kičenekey Manasçı (Küçük Manasçı), "Mektep" Yayınevi, Frunze 1966, 48 s.,

Tay Külük (Küheylan Tay), "Mektep" Yayınevi, Frunze 1967, 24 s.,

Taň Şookumu (Sabahın İlk Işığı), "Kırgızstan" Yayınevi, Frunze 1968, 104 s.,

Lenin Cüröktö (Lenin Kalplerde), "Mektep" Yayınevi, Frunze 1970, 41-54 s.,

İçin Küysö (Kıskanıyorsan), "Kırgızstan" Yayınevi, Frunze 1970, 100 s.,

Karabay (Karabay), "Mektep" Yayınevi, Frunze 1971, 16 s.,

Biz - Atalar Mirası (Biz, Babalar Mirası), "Kırgızstan" Yayınevi, Frunze 1974, 80 s.,

Şarkıratma (Şelale), "Mektep" Yayınevi, Frunze 1976.

Şiirler

BALKİM

Uçu appak, etek çağı kögörüp,
Büt tulkusun te-e tereñge çögörüp,
Çöldö çubap bara catkan kerbendey,
Toolor turat bir birine cölönüp.

Cer tayanıp ce cögölöy kalganbı,
Ce küröşkö tüşö turgan balbanbı?
Öñdöy döölör töögö minip baldarın
Arakasına uçkaştırıp alganbı?!

Kök melcigen çokuların nur çalıp,
Turgan toolor kerededey kurçalıp,
Babalardın sepilidir ezeli
Özgö açık, catka turgan kulptalıp.

Kırgız için uluk, ıyık too degen,
Kırgız cürüp kırçılđaşa coo menen,
Baskınçıdan kalkalaar dep az eldi
Balkim bir küç kurçağandır too menen.

ANTKENDİĞİ

Cakını bar, alısı bar çubalgan,
Coldor catat çırmalışkan, ulangan.
Biri çeksiz bakıt izdeer saparım,
Biri menin möl bulagamı suu algan.

Uşul coldu kañça colu taptadım,
Bul col menen kayda gana baspadım.
Baarosona basıp ötkön col kübö,
Baarı uşunda-cogotkonum, tapkanım.

BELKİ

Ucu bembeyaz, etekleri yeşillenip
Tüm varlığını derinlere çökertip
Çölde katar halinde giden kervan gibi
Dağlar uzanır birbirine dayanıp.

Yere mi dayanıyor, çökmüş mü,
Yoksa güreş tutuşan pehlivan mı?
Devler deveye binip çocuklarını
Arkalarına mı oturtmuşlar?

Göğe uzanan zirvesini nur kaplayıp
Etrafındaki dağlar kafes gibi kuşatıp
Atalarımızın kalesidir en eski
Kendimize açık, yabancıya kapalı.

Kırgız için uludur, kutsaldır dağlar
Kırgız çarpışsa düşman ile
Baskın yapanlardan korur diye az halkı
Belki bir güç kuşatmıştır dağ ile.

ÇÜNKÜ

Yakını var, uzağı var gidilen,
Yollar gider kıvrılan, uzanan.
Biri sınırsız baht izler seferimin,
Biri benim bulağımdır su aldığım.

Bu yolu kaç kere geçtim,
Bu yol ile nerelere gitmedim.
Hepsine geçtiğim yollar şahit
Tümünü burada kaybettim, bulduklarımın.

Karlıgaçtay kaykıp uçtum asmanın,
Munarlangan mucit menen kattadım.
Baarı sende, kasiettüü kan colum,
Bataar күнүм, сүрө турган ак таңым.

Col üstündө conuma cük arkalap,
Colgo çıguu-bütpös bakıt, saltanat.
Antkendigi aalamdagı bardık col,
Bizdin üydün eşiğinen başlatat.

EH, ÇİRKİN!

Aşıktım balalıktan ötöyün dep,
Aşıktım ıldamıraak ösöyün dep.

Attadım bozogosun boz ulandın,
Anın bir aloolongon otun aldım.

Cügürdüm cigittiktin arkasınan,
Cürdüm-ov kuçağında bal tatıgan.

Ayagım cerge tiybey bara cattım,
A-al anan çoñ turmuşka aralaştım.

Kez birde kuçak toldu kubanıçka,
Kee birde tuura keldi kulanişka.

Kubantkan boydon koyboy urduñ carga,
Kulangan boydon kalbay turdum kayra.

Turdum da cürögümdü calındatıp,
Carişka kayra kirdim kanım katıp.

Tizginge ee bololbay bara catıp,
Aldıma karabapmın kara basıp,

Ömürdü cuu dep cürsöm ağılgan cay,
A körsö nerse eken çağılganday.

Eh, çirkin!
Küyüktürdüñ, küyüptürmün.
Körsö men kara candı kamçılanıp,
Karılıktı kubalapcürüptürmün.

KÖÖDÖNÜMDÖ KIYKIRAT

Cılt dep uçma cılışma cılıñ tataal,
Uşul bugün ırdalğan ırın tataal.
Canıñdı canga ursañ da maynabı az
Caşooñ tataal, caşagan kılım tataal.

İştedi iş orduna kono catıp,
Birde kemip, kee birde tolo cazıp.
Cötküröp tokson caştan aşkan kılım
Közdörünün kıcıgın şoro basıp.

*Kırlangıç gibi süzülüp uçtum gökyüzüne
Sisle örtülü okyanusu geçtim.
Hepsi sende, değerli kan yolum,
Batan güneşim, atacak olan tanım.*

*Yol üstünde sırtıma yük sarınıp
Yola çıkmak mutluluktur, saltanattır.
Çünkü dünyadaki bütün yollar
Bizim evin eşiğinden başlar.*

AH ÇİRKİN!

*Acele ettim çocukluktan kurtulayım diye,
Acele ettim hemencecik büyüyeyim diye.*

*Atladım eşiğinden delikanlılığın
Onun alevli ateşini aldım.*

*Koştum yiğitliğin arkasından,
Gezdim kucağında bal tadı olan.*

*Ayaklarım yere basmaz bir şekilde gittim,
Sonra büyük hayat mücadelesine giriştim.*

*Bazen kucağım doldu mutlulukla,
Bazen ise yıkıldım umutsuzlukla.*

*Mutlulukla birlikte yâre götürdün,
Yıkıldıktan sonra kalkamadım tekrar.*

*Yüreğimi alevlendirerek kalktım
Hayat yarışına tekrar girdim.*

*Dizgine sahip olamadım,
Önüme bakmamışım kara basıp.*

*Ömrü su derdim, akan, sakin;
Fakat o bir çağlayanmış.*

*Ah çirkin!
Aşk ateşiyle yaktın, yanıyorum.
Bir de baksam kara canımı kamçılıyıp
Yaşlılığı kovalayıp duruyormuşum!*

GÖĞSÜMDE HAYKIRIR

*Bir anda uçma, kaçma, yılın zor,
Bugün söylenecek şiirin zor.
Canını dişine taksan da faydası az
Hayatın zor, yaşadığın devrin zor.*

*Çalıştık işten işe geçerek,
Bazen az, bazen de çok.
Öksürtür doksan yaştan aşan hayat
Gözlerini çapak basıp.*

Uçurdun oç-kıyırsız saporında,
Kötörüp cırgalın da, azabın da.
Boroşodoy boş ketgen kündördü estep,
Borkuldap bilor kaynayı kazanında.

Akıl,esti, al-küçtü tonop bolup,
Ketembi bul turmuştan konok bolup,
Degen bir açuu sezim zarna kılıp,
Köödönümdö kıykırat koroz bolup!

*Uçurdun uçsuz bucaksız seferinde
Tattırdın mutluluğunu da azabını da.
Kar fırtınası gibi boş geçen günlerimi hatırlayıp
Fokurdayıp zehir kaynar kazanında.*

*Aklı fikri, gücü kuvveti bırakıp
Gidecek miyim bu hayattan konuk olup?
Bir acı duygu içimi kaplayıp
Göğsümdə ötüyor horoz olup.*